

Становлення інформатики як навчального предмета

З 1 вересня 1985 року у всіх загальноосвітніх школах СРСР був введений курс «Основи інформатики та обчислювальної техніки», практична реалізація якого зіткнулася з проблемами відсутності підготовлених педагогічних кадрів, посібників і самої обчислювальної техніки. Єдиним «знаряддям праці» для вчителів та учнів став підручник авторів А.П.Єршова «Основи інформатики та обчислювальної техніки». Влітку 1985 року почалася масова перепідготовка вчителів математики і фізики на курсах підвищення кваліфікації вчителів у відповідних інститутах. Паралельно напрям підготовки майбутніх учителів інформатики відкрили фізико-математичні факультети педагогічних інститутів.

На той час не тільки школи, але й вищі навчальні заклади не були озброєні обчислювальною технікою. Лише у провідних ВИШах були встановлені комп'ютерні класи вітчизняного виробництва або японські комп'ютери «Ямаха».

Все це стало причиною організації навчання інформатики як «безмашинного» курсу, тобто без можливості практичного ознайомлення з роботою ЕОМ. У той період зміст навчальної дисципліни «Основи інформатики та обчислювальної техніки» був перевантажений основами алгоритмізації та програмування. Навіть в умовах «безмашинного» варіанту учням пропонувалося написання алгоритмів та програм на навчальній мові програмування, на мовах Бейсік, Паскаль тощо. Як варіант, реалізацію програм можна було здійснювати за допомогою програмованих мікрокалькуляторів.

З середини 90-х років 20 століття розпочалося масове оснащення навчальних закладів комп'ютерами «Корвет», «Мікроша», «Агат», «Електроніка», комп'ютерними класами, що вироблялися на Київському заводі «Електронмаш». Якісні зміни озброєння шкіл технікою та педагогічними кадрами вплинули і на зміну змісту навчальної дисципліни.

Головне нововведення: знайомство з операційними системами, зокрема Windows, користування такими офісними програмами, як текстовий і графічний редактори, редактор електронних таблиць, система управління базами даних, редактор презентацій тощо. На вивчення алгоритмізації і програмування залишили лише рік.

Саме у 90-ті роки відбулися перші спроби викладання інформатики, починаючи з початкових класів. Так, найпоширенішими варіантами було введення факультативів, проведення комп'ютерних курсів, як платної освітньої послуги. У тих школах, де існувала можливість використання комп'ютерного класу та були підготовлені вчителі (як правило, це стосувалося спеціалізованих шкіл), виділялися години варіативної складової навчального плану на вивчення інформатики молодшими школярами. Суттєвим недоліком досвіду тих років є неузгодженість навчальних програм, оскільки кожний вчитель, який проводив уроки інформатики в початковій школі, створював та затверджував програму, виходячи з наявних дидактичних матеріалів і відповідного програмного забезпечення.

За 30 років викладання інформатики в школі відбувалися певні зміни, пов'язані з розвитком інформаційних процесів у світі, удосконаленням обчислювальної техніки, появою сучасних інформаційно-комунікаційних технологій і активних її користувачів. Але основними ознаками навчального курсу інформатики, які змінюються лише у якісному вимірі, є такі:

1. Міжпредметність. Компетенції, які формуються в учнів на уроках інформатики базуються на знаннях, отриманих в процесі опанування інших навчальних дисциплін. Разом з цим, вивчення більшості курсів збагачується можливостями, які надаються інформаційними технологіями.
2. Провідними поняттями є інформація, алгоритм, комп'ютер, програмний засіб.
3. Комп'ютер одночасно є і предметом вивчення, і засобом навчання, і інструментом дослідження.
4. Швидкоплинність. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних

технологій вимагає постійного оновлення змістової складової курсу та технічного обладнання.

У 2012 році у навчальний план початкової школи був введений курс «Сходи до інформатики», спрямований на реалізацію мети та завдань освітньої галузі "Технології", визначених у Державному стандарті початкової загальної освіти, та враховує рекомендації ЮНЕСКО «Інформатика в початковій освіті». Курс «Сходи до інформатики» як підготовчий, передувє більш широкому і глибокому вивченню базового курсу інформатики в середній школі, являє собою скорочений систематичний виклад основних питань науки інформатики та інформаційних технологій в елементарній формі, та носить світоглядний характер.

У 2016 році у зв'язку зі змінами стратегічних напрямків освіти - орієнтація на діяльнісний підхід та формування в учнівства важливих життєвих компетенцій був оновлений зміст вивчення предмету «Інформатика» у загальноосвітніх навчальних закладах. У пояснювальній записці до програми зазначено, що «лише з поширенням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) навчання може мати форми особистісно-орієнтованого, гнучкого динамічного процесу. Розповсюдження нових цифрових медіа й навчальних середовищ обумовлюють зростаючу важливість ІКТ-компетенцій, які сьогодні майже всюди визнаються одними з ключових в системі освіти».

У 2017 році відбулися зміни у програмі з «Інформатики». Ознайомитися з ними можна за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=TAC5tt7Geaw>